

No. 365.

DWANGARBEIDERS voor *Bandjermasin*. — *Geschiktheid*
den arbeid.

CIRCULAIRE van den 1en Gouvernements-Secretaris aan de hoofden
van gewestelijk bestuur.

No. 199.

Batavia, den 23sten Januari 1858.

Bij artikel 8 van het besluit van 27 September 1849 no. 4a is UwEdG. aangewezen, om bijaldien eenig voor *Bandjermasin* aangewezen gecondemneerde in zoodanigen physieken of moreelen toestand mocht verkeerren, dat hij voor den arbeid ongeschikt mocht worden geacht, alsdan aan die bestemming gevolg te doen geven, doch daarvan onmiddellijk te berichten aan den Algemeenen Secretaris.

Ingekomen klachten, omtrent de niet naleving van die aanschrijving, maken het wenschelijk dezelve op nieuw in herinnering brengen.

Ik heb mitsdien de eer UwEdG., op daartoe bekomen last, te verzoeken, zorg te willen dragen, dat door eene stipte inachtneming van de bovenbedoelde aanschrijving, klachten van den onderwerpelijken aard voorkomen worden.

De 1e Gouvernements-Secretaris
(w. g.) A. LOUDON.

No. 366. RANGREGELING der Land- en Zeemacht bij algemeene audientien

MISSIVE van den Algemeenen Secretaris.

No. 2026.

Batavia, den 20sten Juli 1849.

Aan den Resident van

In antwoord op de missive van 6 Juli 1849 no. 265, heb ik de eer, daarop gelast, mede te deelen, dat bij algemeene audientien, tot welke de officieren der Land- en Zeemacht en corps worden toegelaten, de voorrang moet worden toegekend aan het corps, hetwelk door den oudsten officier wordt aangevoerd.

De Algemeene Secretaris,
(w. g.) C. VISSCHER.

Algemeene Order van 15 October 1849 no. 8 § 5.

No. 367.

MEDAILLE voor Moed en Trouw. — Het Staatsblad van 1852 no. 31 is ook op de *pradjoerits* in de residentie Palembang toepasselijk.

B. 15 Maart 1858 no. 41. Vervallen door St. 1864 no. 64.

No. 368.

VRIJE OVERTOCHT. — Nieuw benoemde ambtenaren hebben aanspraak op overtocht voor rekening van den Lande naar de plaats hunner bestemming.

B. 1 Maart 1838 no. 7. Uitdrukkelijk bepaald bij St. 1860 no. 97.

No. 369.

ONDERCOMMIEZEN BIJ DE RECHERCHE. — Bevoegdheid van den Directeur der Middelen en Domeinen tot benoemen van tot zijn departement behoorende ambtenaren.

Staatsblad 1852 no. 62, toegelicht door B. 13 Januari 1858 no. 10. Vervallen

de latere organisatie van het personeel bij de in- en uitvoerrechten (Staats- 1873 no. 254).

370. SCHOENERS EN KRUISBOOTEN. — *Beheer en beschikking. — De Europeesche gezaghebbers en stuurlieden zijn ambtenaren.*
BESLUIT.

2. Buitenzorg, den 14^{den} October 1838.
Bij besluit van heden no. 1 en de stukken verhandeld bij het be-
sluit van 8 September jl. no. 1.

goedgevonden en verstaan;

te bepalen:

Eerstelijk. Dat het beheer van 's Lands civiele schoeners en kruisbooten van
heer A. L. W. zal overgaan op den luitenant ter zee 1^e klasse T. C. E.,
als toegevoegd aan den Hoofdadministrateur der Marine.

Ten tweede. Dat de wijze van het beheer, benevens de administratie over
civiele schoeners en kruisbooten, geheel zullen blijven op den tegenwoor-
den voet, met dien verstande, dat genoemde luitenant ter zee zal gehouden
zijn den regel op te volgen, om wanneer een of meer der onder zijn beheer
gestelde vaartuigen, naar buitenetablissemten worden gezonden, alwaar zich
een Stationscommandant van Zr. Ms. Zeemacht, bevindt, den last aan zoodanig
vaartuig te geven, dat ofschoon hetzelfde geheel en uitsluitend ter beschikking
van de plaatselijke civiele autoriteit, echter geene tochten zullen mogen
worden genomen, zonder dat de Stationscommandant daarvan kennis drage;
vrij bij militaire operatiën, van welken aard ook, de vaartuigen zullen staan
onder het gezag van genoemden Stationscommandant:

dat hij van al de bewegingen der civiele vaartuigen, zonder uitzondering,
mededigen zal kennis geven aan den Schout-bij-nacht, Commandant van Zr. Ms.
Zeemacht en Inspecteur der Marine; dat hij enkel en alleen, wanneer zulks den
civiele dienst of de administratie betreft, met den Gouverneur-Generaal zal
respondeeren, doch dat hij, zoodra de onder zijn beheer gestelde vaartuigen
in den militairen dienst in aanraking komen, of wel dadelijk daartoe gebe-
digen worden, zijne rapporten deswege zal moeten richten aan den Schout-bij-
nacht voornoemd.

Ten derde. Enz.

Afschrift, enz.

Bij de beslissing in eene quaestie omtrent het verleen van eene korting op het
salarium van eenen stuurman bij den dienst der Gouvernements schoeners en
kruisbooten, is verklaard dat hij kon worden beschouwd als ambtenaar. (Missive
van den fungerenden Algemeenen Secretaris van 20 Juli 1853 no. 1605).
De benaming van Gouvernements-schoeners en kruisbooten is bij St. 1861 no. 27
aangenomen door die van Gouvernements-Marine. Die vaartuigen heeten thans ge-
woone en adviesbooten en de gezaghebbers en stuurlieden zijn inlanders.
De Gouvernements-Marine staat nu geheel onder het Departement van Marine.
Bij St. 1868 no. 57 ten tweede.

371. VEROORDEELDEN. — *Strafplaatsaanwijzing voor veroordeelden
tot dwangarbeid in de Buitenbezittingen.*

Circulaire van het Hooggerechtshof van 6 Januari 1849 no. 5. Vervallen

door de bepalingen omtrent de tenuitvoerlegging van vonnissen in strafzaken voortnamende in de verschillende reglementen op het rechtswezen in de Strafbepalingen in verband met art. 3 der Overgangsbepalingen van het Strafwetboek.

No. 372.

REIS- EN VERBLIJFKOSTEN. — *Reglement van den*
Wesdust ook ingesluisd naar Batavia.

B. 5. November 1840 no. 1 en 12 Februarij 1854 no. 12. Verordening, den 12. November 1840, houdende Reglement op de reis- en verblijfskosten voor burgerlijke ambtenaren in Batavia (St. 1862 no. 153a).

No. 373.

INLANDSCHE SCHEPELIJNGEN. — *Wording.*

In vroegere jaren was aan sommige met de zeevaart in betrekking staande personen, door de Regeering het recht wegekend, om met uitsluiting van anderen, inlandsch zeevolk ten behoeve van de particuliere schepen en vaartuigen te werven, ten gevolge waarvan allen die wenschten zich van inlandsch zeevolk te voorzien, verplicht waren zich van de tusschenkomst dier personen te bedienen.

Dit was de toestand reeds; maar feitelijk was het geheel anders, want een ieder zich, hetzij zelf, hetzij door tusschenkomst van anderen, dan van geprivilegeerde van zeevolk voorzag. Daar alzoo geene noodzakelijkheid was, het voortduren dezer privilege bleek te bestaan, en intogendeel de competentie der autoriteiten van oordeel waren, dat deze aangelegenheid gerust aan de particuliere industrie kon worden overgelaten, hetgeen ook beter strookt met de bestaande wetgeving en instellingen, werd, toen de omstandigheden medelieten dat dit privilege, voor zooveel Batavia betrof, aan den geprivilegeerden moest worden ontnomen, besloten niet andermaal zoodanig privilege te verleenen. (B. 31 Januari 1858 no. 2).

Reeds in 1851 was dergelijk privilege, aan een serang te Soerabaja ingetrokken (Apost. disp. 17 October 1851 no. XXI).

No. 374.

VLAGGEMASTEN. — *Model.*

BESLUIT.

No. 5.

Buitenzorg, den 4den April 1862.

In aanmerking genomen zijnde, dat dikwerf ook in de binnenresidentie vlaggestokken worden aangetroffen van éene buitengewone hoogte, waarvan de kosten voor derzelver oprichting alzoo noodeloos zijn opgevoerd, en dat daarom wenschelijk is voorgekomen om voor die plaatsen, waar de vlaggenmasten niet evenals aan eenige strandplaatsen, tot uitkijk mochten worden bezigd, een algemeen model vast te stellen, hetwelk eenvoudigheid en stevigheid in zich vereenigt.

Gelezen de missive van het Militair-Departement van 17 Maart 1862 tot aanleiding van de missive van den Algemeenen Secretaris van 4 Januarij 1862 no. 57.

Is goedgevonden en verstaan :

Te bepalen dat in de binnenresidentie op en buiten Java, bij de oprichting van nieuwe vlaggemasten, welke niet tot uitkijk behoeven te worden gebruikt,

worden gevolgd, het bij de Geniedirectie ontworpen model en de daarbij
oegde begroting van kosten, welke bij deze worden goedgekeurd en
gesteld.
fschrift, enz. ¹⁾

No. 375. NOTARIAAT. — *Assistent-residenten zijn verplicht het uit te oefenen in hunne afdeeling.*

31 Augustus 1857 no. 9. Vervallen door het Reglement op het notarisambt
1860 no. 3) art. 2 in verband met St. 1863 no. 170.

No. 376. CHINEESCHE TOLKEN. — *Voorziening ingeval er geene plaatselijk aanwezig zijn.*

In 1850 deed zich het geval voor, dat toen de ommegaande rechter in een
afdeelingen op Java, in zeker gewest eene zitting wilde houden, gedurende
ke eenige Chineezzen als beklagden terecht moesten staan, geen Chineesch
ofd of ander persoon van dien landaard aanwezig was, om als tolk te kunnen
geeren en als adviseur de zitting bij te wonen.

Volgens mededeeling van het hoofd van het gewestelijk bestuur, bevonden
n in dat gewest slechts zeer weinig Chineezzen, geschikt om als tolk voor
Chineesche taal te fungeeren, en weigerden dezen allen om hetzij als tolk,
zij als adviseur, den vereischten eed af te leggen.

Ten einde de ongelegenheden welke voor de handhaving der justitie uit
danige omstandigheden konden geboren worden te voorkomen, werd het
betrokken hoofd van gewestelijk bestuur gemachtigd, om bij voorkomende ge-
legenheden, bij ontstentenis in het onder zijn bestuur staande gewest van eenen
persoon van den Chineeschen landaard, geschikt om in de gevallen bij de wet
voorzien, als tolk bij de zittingen der rechterlijke colleges te worden beëdigd,
te koste van den Lande, door tusschenkomst van het plaatselijk bestuur eener
begrenzende residentie, eenen geschikten persoon tot dat einde te ontbieden.
31 Augustus 1850 no. 7).

No. 377. WOESTE GRONDEN. — *Explicatie van art. 62 van het Reglement op het beleid der regeering van N.-I. (Staatsblad 1855 no. 2.)*

Artikel 62 van het Reglement op het beleid der regeering bepaalt o. a. dat
der de te verhuren gronden niet begrepen mogen worden „de zoodanige,
voor de inlanders ontgonnen of als gemeene weide of uit eenigen anderen hoofde
de dorpen of desa's behorende.”

Tot recht verstand van de laatste woorden strekke het volgende.

Het is niet voldoende om de uitgifte in huur van woeste gronden te belet-
ten, dat beweerd of aangetoond worde, dat van die gronden *wel eens door de
landsche bevolking eenig gebruik gemaakt wordt*, 'hetzij tot weide, hetzij tot
het kappen van brandhout, bamboe of rotan, hetzij op eenige andere wijze:
hoort toe behoort vast te staan een gebruik door inwoners van eene of meer be-
staande desa's en zulks met uitsluiting van de inwoners van andere desa's.

Art. 62 van het Regeeringsreglement toch verbiedt niet het uitgeven in huur

¹⁾ Aan de betrokken autoriteiten zijn tevens een paar exemplaren der teee-
ning toegezonden.

van gronden, waarvan de bevolking eenig gebruik, welk dan ook, maakt, maar alleen van gronden, welke tot de dorpen of desa's behooren.

Het begrip van *behooren* sluit in zich het denkbeeld van *recht*, en het begrip van *recht* sluit in zich het denkbeeld van *uitsluiting van anderen*.

Daarom kunnen de laatste woorden van artikel 62 van het Regeeringsreglement niet anders worden verstaan, dan dat daardoor van het in huur gegeven worden uitgesloten zoodanige onbebouwde gronden, waarop eene of meer desa's eenig *uitsluitend recht* van gemeene weide, of welk ander ook, uitoefenen.

Wanneer toch mocht worden aangenomen, dat gronden waarvan *wel eens door de inlandsche bevolking eenig gebruik wordt gemaakt*, reeds alleen daarom tot de desa's (welke desa's?) behooren, dan zoude het in artikel 62 van het Regeeringsreglement aangenomen beginsel, dat gronden in huur zullen kunnen worden uitgegeven, door de slotwoorden van dat artikel, althans voor Java, zoo goed als vernietigd worden, vermits aldaar bezwaarlijk onbebouwde gronden zullen worden gevonden, waarvan niet wel eens door dezen of genen inlander eenig gebruik is of wordt gemaakt.

Het is dus niet voldoende om de uitgifte in huur, van woeste gronden te beletten, dat aangetoond worde, *dat van die gronden wel eens door inlanders gebruik gemaakt wordt*; maar daartoe behoort vast te staan een gebruik door *inwoners van eene of meer bepaalde desa's*, en zulks met uitsluiting van de bewoners van andere desa's.

Evenmin is het voldoende om de uitgifte in huur van woeste gronden te beletten, wanneer de bevolking van eenige desa beweert, dat de uit te geven gronden *behooren tot het grondgebied van die desa* en die bewering niet verwerpelijk geacht wordt; — maar met het *behooren tot het grondgebied* moet gepaard gaan het gebruik van den grond tot het een of ander doel.

Een ontwijfelbare regel is, dat elk woord in eene wet zijne beteekenis heeft en er mag niet aangenomen worden dat eenig woord in de wet overbodig is.

Nu staat in het laatste gedeelte van art 62 van het Regeeringsreglement te lezen, *niet* het volgende alleen:

„onder die gronden mogen niet begrepen worden de zoodanige, tot de dorpen of desa's behoorende;” — maar er staat te lezen:

„onder die gronden mogen niet begrepen worden de zoodanige, door de inlanders ontgonnen of als gemeene weide of uit eenigen anderen hoofde tot de dorpen of desa's behoorende.”

De woorden *of als gemeene weide of uit eenigen anderen hoofde* moeten ook hunne beteekenis hebben.

Het is dus niet genoeg om het uitgeven in huur van gronden te beletten dat die *behooren tot het grondgebied van de desa's*, maar de desa's moeten van die gronden ook *eenig gebruik maken*, hetzij als gemeene weide, hetzij tot eenig ander doel.

Bij resumptie van een en ander is het, om naar aanleiding van artikel 62 van het Regeeringsreglement te beletten, dat woeste gronden in huur worden uitgegeven, *niet* voldoende dat worde aangetoond: in het ééne geval, dat van die gronden wel eens door inlanders gebruik wordt gemaakt, — en in een ander geval, dat die gronden behooren tot het grondgebied van eene of andere desa, — maar daartoe moet blijken van de volgende *vereenigde* omstandigheden, als:

dat die gronden behooren tot het grondgebied van bepaalde desa's en dat de

woners van die desa's van die gronden gebruik maken, hetzij als gemeene weide, hetzij tot eenig ander doel, en zulks met uitsluiting van de bewoners van andere desa's" van § 6 van artikel 4 Staatsblad no. 64 van 1856).

Zie model proces-verbaal in Bijblad no. 2001.

no. 378. ORDETEEKENEN. — *Heeft een vreemdeling, die van zijnen souverain een ordeteeken ontving vóór dat hij Nederlandsch onderdaan was, tot het dragen van hetzelfde de toestemming noodig van den Koning der Nederlanden?*

Iemand in 1823 te Brussel geboren, aldaar tot in 1844 woonachtig en die in dat jaar in Nederlandsch-Indischen militairen dienst had begeven, verzoekt inlichting of hij al dan niet toestemming van het Gouvernement behoeft tot het dragen van eene medaille, hem door het Belgisch Gouvernement gegeven, als belooning voor de door hem bewezene diensten bij gelegenheid van eenen brand te Brussel in 1841.

De vraag rees of een vreemdeling, die van zijnen souverain een ordeteeken ontving, vóór dat hij Nederlandsch onderdaan was, tot het dragen daarvan de toestemming van den Koning der Nederlanden behoeft.

Dezelve is ontkennend beantwoord.

De bepalingen van artikel 65 alinea 2 der Grondwet, omtrent het aannemen van vreemde ordeteeken, is alleen op Nederlanders van toepassing; en derhalve alleen zij, die op den tijd dat zij met eene vreemde orde begiftigd worden Nederlanders zijn, behoeven het verlof waarvan in artikel 65 gesproken wordt.

Naturalisatie behoeft niet te worden toegestaan en is eene gunst; zoodat, indien de Regeering meent dat de verzoeker om naturalisatie, orden of rangen vraagt, niet wel overeen te brengen met het Nederlandschap, het verzoek kan worden afgewezen of den verzoeker kan worden aangeschreven die orden, rangen of waardigheden eerst af te leggen, terwijl, indien dit niet is geschied, hij moet geacht worden genaturaliseerd te zijn met de bevoegdheden, die hij vroeger wettig had verkregen.

Artikel 249 van den Code Penal verzet zich tegen deze meening niet, vermits het niet de rede is over het aannemen maar over het dragen van ordeteeken, enz., doch alleen van die ordeteeken die iemand niet toekomen; terwijl op de eereteeken, als onderdaan van eenen vreemden staat vóór de naturalisatie verkregen, een verkregen recht bestaat, zoodat zulke eereteeken nimmer kunnen gezegd worden, zelfs bij verandering van staat, niet wettig toe te komen. (B. 29 Augustus 1854 no. 5).

no. 379. BEVOEGDHEID en verplichtingen den hoofden van plaatselijk bestuur toegekend en opgelegd in het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Koophandel.

CIRCULAIRE van den Staatsraad, belast met eene zending naar Nederlandsch-Indië, Jhr. Mr. H. L. Wichers, aan de residenten en verdere hoofden van plaatselijk bestuur in Nederlandsch-Indië.

no. 343. Batavia, den 12^{den} Februari 1849.

In het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Koophandel komen hier en daar bepalingen voor, waarbij aan de hoofden van plaatselijk bestuur eene be-

voegdheid wordt toegekend, en verplichtingen worden opgelegd, welke in een nauw verband staan tot de werking van het onlangs in deze gewesten ingevoerd burgerlijk en handelsrecht.

Het is mij niet ondienstig voorgekomen bij rondgaanden brief de aandacht van UEdelGestrengen op die verschillende, 'door de wetboeken verspreide bepalingen te vestigen, en deze, waar dit noodig scheen, kortelijk toe te lichten.

Zie daar de strekking van deze circulaire.

De in dat gedeelte, hetwelk over het Burgerlijk Wetboek handelt, zonder andere aanduiding aangehaalde artikelen, behoorende tot dat Wetboek.

Zoo is het ook met de aanhalingen van artikelen uit het Wetboek van Koophandel in dat gedeelte, hetwelk daartoe betrekking heeft.

Burgerlijk Wetboek.

Artikel 19. Het eerste lid van dat artikel bepaalt, dat het voornemen om van woonplaats te veranderen, bewezen wordt door eene gedane verklaring, zoowel bij het hoofd van het bestuur der plaats welke men verlaat, als bij dat der plaats waar de woning wordt overgebracht.

De wijze waarop die verklaring moet worden afgelegd en ingenomen, is door den wetgever niet nader aangeduid. Ik geloof dat men aan diens bedoeling volkomen zal beantwoorden door van het afleggen der verklaring een proces-verbaal op te maken en dit bij het archief neder te leggen, terwijl aan den belanghebbende op diens verzoek een geauthentiseerd afschrift van hetzelfde zoude moeten worden uitgereikt.

Artikel 72. Onder de stukken, welke den ambtenaar van den burgerlijken stand moeten worden ter hand gesteld, voordat hij tot de voltrekking van een huwelijk vermag over te gaan, behooren in de eerste plaats de geboorteakten der aanstaande echtgenooten.

Daar het kan gebeuren dat iemand zich buiten de mogelijkheid bevindt om zijne geboorteakte te vertoonen, was het noodig dat door de wet werd bepaald op welke wijze in dat gebrek kan worden voorzien.

Dit is geschied bij artikel 72.

Eene der wijzen waarop, volgens hetzelfde, het ontbreken van eene geboorteakte kan worden aangevuld, is de overlegging van eene *akte van bekendheid*, afgegeven door het hoofd van het bestuur der geboorte- of woonplaats van den persoon, te wiens behoefte de akte zal strekken, op de verklaring van twee getuigen van het mannelijk of vrouwelijk geslacht, bloedverwanten of geene bloedverwanten zijnde.

Deze verklaring moet inhouden de vermelding van de plaats en, zoo na mogelijk, van het tijdstip der geboorte, mitsgaders van de oorzaken die beletten om eene akte daarvan over te leggen.

De akte van bekendheid kan in dezen vorm worden opgemaakt:

Akte van bekendheid.

Heden den zijn voor mij, resident van verschenen N. N. oud.... van beroep..... wonende te, en N. N. oud..... van beroep..... wonende te, dewelke hebben verklaard zeer goed te weten, dat N. N. van beroep..... wonende te te wiens behoefte en op wiens verzoek zij deze verklaring afleggen, en dien zij persoonlijk kennen, geboren is te ¹⁾....

¹⁾ Opgave van de plaats der geboorte, of aanduiding derzelve zoo na mogelijk.

op den 1)....., alsmede dat hij in de onmogelijkheid is hiervan eene akte over te leggen, naardien 2)....., gevende zij wijders als reden van deze hunne wetenschap op, dat,.....

En is van deze verschijning en het afleggen dezer verklaring door mij de eigenwoordige akte opgemaakt, welke, na voorlezing, door de genoemde getuigen en mij is geteekend.

Artikel 133, 134, 138 en 153. Men zie het aangeteekende bij artikel 1023.

Artikel 202. In het bij dit artikel bedoelde, en alle soortgelijke gevallen geldt het verordende bij artikel 46 van de Bepalingen op de invoering van en den overgang tot de nieuwe wetgeving.

Artikel 333. In alle gevallen waarin, naar aanleiding der bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, de tusschenkomst van bloedverwanten of aangehuwden in het belang van minderjarigen vereischt wordt, is het verhoor van eerstgenoemden aan den Raad van Justitie opgedragen, met dien verstande echter, dat voor deze rechtbank slechts die bloedverwanten en aangehuwden van den minderjarige mogen geroepen worden, welke in de residentie wonen waarin zij gevestigd is.

Indien de Raad van Justitie de raadpleging dienstig acht van bloed- of aanverwanten welke buiten de bedoelde residentie wonen, moet hij die verrichting opdragen aan het bestuurshoofd der woonplaats van de te raadplegen personen.

De aanduiding dier personen geschiedt door den rechter die de opdracht doet; deze geeft insgelijks aan het betrokken hoofd van bestuur het doel en de strekking op van de te houden raadpleging, en de punten over welke die moet loopen. Op het gedelegeerd hoofd van plaatselijk bestuur rust de verplichting om de hem opgegeven personen voor zich te roepen en naar aanleiding van de gegeven voorschriften te hooren, mitsgaders om deswege een behoortlijk proces-verbaal op te maken en dit aan den Raad van Justitie te doen toekomen.

Indien de gedelegeerde ambtenaar grond heeft om het daarvoor te houden, dat de door hem te hooren bloedverwanten of aangehuwden zich bereid zullen betoonen om voor hem te verschijnen, zonder daartoe gerechtelijk te worden opgeroepen, kan hij hen, op zoodanige wijze als hij meest geraden zal achten, voor zich ontbieden. In het tegenovergesteld geval mede, gelijk mede wanneer een onderhands ter opkoming uitgenoodigde niet is verschenen, behoort de oproeping te geschieden door eenen tot doen van exploiten bevoegden persoon, die het daarvan opgemaakt relaas aan het hoofd van het plaatselijk bestuur zal hebben te overhandigen.

Indien de aldus geroepene niet opkomt, wordt van zijne niet verschijning proces-verbaal opgemaakt door den gedelegeerden ambtenaar, die dit stuk, met het exploit van gedane oproeping, aan den Raad van Justitie inzendt.

1) In te vullen den dag, de maand en het jaar der geboorte, of, bij gebrek van de juiste kennis van dit tijdstip, de opgave van hetzelfde, zoo nabij mogelijk, met vermelding tevens van de namen, het beroep en de woonplaats der ouders, voor zoover die aan de getuigen bekend zijn.

2) Volgt de opgave der oorzaken welke den belanghebbenden beletten zich eene akte van geboorte te verschaffen.

Indien de getuigen bloedverwanten zijn van den belanghebbende behoort de betrekking, waarin zij tot dezen staan, vermeld te worden.

De kosten komen ten laste van den minderjarige in wiens belang de oproeping plaats heeft.

Bij art. 334 is bepaald, dat de te raadplegen bloed- en aanverwanten zich door een bijzonder gevolmachtigde mogen laten vertegenwoordigen, onder andere bepaling echter, dat de gevolmachtigde slechts in den naam van één persoon kan optreden.

Te dien aanzien valt op te merken, dat de volmacht onderhandsch kan zijn, en van de verschijning bij volmacht met overlegging derzelve, dient te worden melding gemaakt in het proces-verbaal van verhoor.

Al het vorenstaande is mede van toepassing ten aanzien van de oproeping en het verhoor van bloedverwanten of aangehuwen, ingeval van curateele.

Art. 335. Met opzicht tot de hier bedoelde hypotheecaire inschrijvingen, moet ik verwijzen naar artikel 35 der Bepalingen omtrent de invoering van en den overgang tot de nieuwe wetgeving.

Art 362. Volgens het tweede lid van dit artikel, moeten de door den rechter benoemde voogden, vóór het aanvaarden der voogdij, in handen van de weeskamer den eed afleggen, dat zij de aan hen toevertrouwde voogdij, naar behooren en getrouwelijk zullen waarnemen, en moet van deze eedsaflegging proces-verbaal worden opgemaakt.

Ten gerieve van den voogd wiens woonplaats op eenen afstand van vijftien of meer palen gelegen is van de plaats waar de betrokkene weeskamer of een harer agentschappen gevestigd is, heeft de wetgever aan den zoodanige, bij artikel 21 der Bepalingen omtrent de invoering van en den overgang tot de nieuwe wetgeving, vergund om den bedoelden eed af te leggen in handen van het hoofd van het bestuur zijner woonplaats.

Het door dien ambtenaar van de beëdiging op te maken proces-verbaal behoort aan de betrokken weeskamer te worden ingezonden.

Artikel 390. Terwijl in het algemeen op de voogden de verplichting rust om alle den minderjarige, bij de opening der voogdij of gedurende haren loopte beurt vallende meubelen en andere roerende, geene vruchten opleverende goederen, te doen verkoopen, wordt bij het onderwerpelijk artikel aan den vader en de moeder, voor zooverre zij het wettelijk vruchtgenot hebben van de goederen aan den minderjarige toebehoorende, vrijgelaten om de gezegde meubelen en anderen roerende goederen te bewaren, ten einde die naderhand *in natura* terug te geven.

Wanneer de vader of moeder van deze vrijheid gebruik wenschen te maken, zijn zij gehouden de goederen te hunnen koste, naar derzelve oprechte waarde te doen schatten door eenen deskundige, die door de weeskamer benoemd wordt en bij het hoofd van het plaatselijk bestuur den eed moet afleggen.

Daar de agenten der weeskamers geacht moeten worden, ter plaatse waar zij gevestigd zijn, de colleges waarbij zij zijn aangesteld wettiglijk te vertegenwoordigen, kan, naar mijn oordeel, de benoeming van deskundigen ook door die beambten, binnen den kring waarover zij gesteld zijn, geschieden.

Het formulier van den af leggen eed is niet opgegeven; men kan het volgende bezigen:

„Ik zweer (beloof) dat ik de mij opgedragen schatting, ter goeder trouw, en naar mijn beste weten zal verrichten.”

Van de beëdiging dient, mijns inziens, door het hoofd van het plaatselijk

bestuur eene akte te worden opgemaakt, waarvan aan den beëdigde en ook aan de weeskamer, indien zij dit verlangt, een geauthentiseerd afschrift zal worden uitgereikt.

Artikel 423. De Gouverneur-Generaal beschikt op de verzoeken om brieven van meerderjarigverklaring, na het Hooggerechtshof te hebben geraadpleegd. Voordat echter dit college op een diergelijk verzoek bericht, hoort hetzelve den vader, en bij gebreke van dezen, de moeder van den minderjarige; wanneer de vader en de moeder overleden zijn, of zich in de onmogelijkheid bevinden om hunnen wil te kennen te geven, moeten de voogd, de weeskamer, nitsgaders de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, worden gehoord of behoorlijk opgeroepen.

Na deze algemeene regelen bij artikel 420 en 422 gesteld te hebben, bepaalt de wetgever in artikel 423, dat het Hooggerechtshof, wanneer de woonplaats der op te roepen personen meer dan tien palen verwijderd is van deszelfs zetel, het verhoor zal opdragen aan den rechter, of aan het hoofd van het plaatselijk bestuur van de woonplaats dier personen. Al hetgeen ter gelegenheid van de behandeling van artikel 333 is gezegd omtrent de verrichtingen van het hoofd van het plaatselijk bestuur, is ook ten deze toepasselijk; met dien verstande evenwel dat het oorspronkelijk verbaal van het gehouden verhoor in het archief van den gedelegeerden ambtenaar moet bewaard blijven, terwijl een afschrift daarvan, met alle ter zake dienende inlichtingen, aan het Hooggerechtshof moet worden toegezonden.

Art. 426 ¹⁾. Terwijl eene volkomene meerderjarigverklaring alleen door den Gouverneur-Generaal kan worden verleend, geeft artikel 426 aan den vader en bij gebreke van dezen, aan de moeder de bevoegdheid om aan hun minderjarig kind, wanneer hetzelve den vollen ouderdom van achttien jaren bereikt heeft, bepaalde rechten van meerderjarigheid te verleen.

Deze handlichting grijpt stand door eene enkele verklaring, voor het hoofd van het plaatselijk bestuur der woonplaats van den vader of de moeder af te leggen.

Ingevolge artikel 428 moet bij deze verklaring uitdrukkelijk worden bepaald en omschreven, welke rechten van meerderjarigheid aan den minderjarige worden toegekend. De bepaling hoever deze rechten zich mogen uitstrekken is vervat in artikel 430.

Het hoofd van het bestuur maakt een verbaal op van de voor hem afgelegde verklaring, zendt dadelijk een authentiek afschrift van hetzelve aan den Raad van Justitie, waaronder zijne residentie behoort, en bewaart het oorspronkelijke in zijn archief.

Het is wellicht dienstig te doen opmerken, dat de in artikel 426 voorkomende woorden: *„door den vader, en bij gebreke van denzelfden door de moeder”* niet in dien zin mogen worden opgevat, dat de moeder de handlichting zoude kunnen verleen, wanneer die door den vader geweigerd wordt.

De moeder is tot die verrichting, welke een uitvloeisel is der vaderlijke macht, niet bevoegd, dan wanneer de vader overleden, afwezig of onder curatele is.

¹⁾ Bij de ordonnantie van St 1875 no. 257 zijn art. 426, 427 en 428 gewijzigd.

Eene oogenblikkelijke afwezigheid komt hier niet in aanmerking, maar de zoodanige waarvan art. 496 gewaagt.

Ook schijnt *„bij gebreke van den vader”* zijne toepassing te moeten vinden wanneer door een oorlog ter zee de gemeenschap is afgebroken tusschen woonplaats van de moeder en den minderjarige en de verblijfplaats van den afwezigen vader.

Artikel 439 en 445. Alle verzoeken om curateele, hetzij die door de bloedverwanten of den echtgenoot van den onder curateele te stellen persoon, hetzij door dezen zelven of door het openbaar ministerie geschieden, worden ingediend aan den Raad van Justitie binnen wiens rechtsgebied de persoon wien het verzoek betreft, woonachtig is. Wanneer het verzoek gedaan is door een bloedverwant, den echtgenoot of het openbaar ministerie, en de Raad van Justitie de bij het verzoekschrift opgegeven daadzaken genoegzaam gewichtig acht om tot de curateele te kunnen aanleiding geven, moet die rechtbank, ingevolge art. 439, na verhoor of behoorlijke oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden, dengene, wiens curateele verzocht is, ondervragen. Indien echter de woning van dien persoon zich op meer dan tien palen afstand van den zetel van den Raad van Justitie bevindt, draagt deze de verrichting op aan het hoofd van het plaatselijk bestuur, welke ambtenaar van de ondervraging een verbaal opmaakt en een authentiek afschrift daarvan inzendt aan de rechtbank, welke hem met de handeling belast heeft.

Ten aanzien van de ondervraging door het hoofd van het plaatselijk bestuur zij aangemerkt:

- 1°. dat daartoe niet mag worden overgegaan, dan nadat zoowel het verzoekschrift als het verslag, bevattende de door de bloedverwanten geuite getuigenis, aan dengene tegen wien het verzoek gericht is, vanwege den verzoeker zullen zijn beteekend;
- 2°. dat de ondervraging geschieden moet in de woning van den persoon wien curateele verzocht is, wanneer deze buiten staat mocht zijn om zich te kunnen verplaatsen;
- 3°. dat het openbaar ministerie niet bij de ondervraging behoeft tegenwoordig te zijn, maar daartoe evenwel de bevoegdheid heeft.

Terwijl artikel 439 aldus het voorloopig onderzoek regelt, dat plaats moet hebben wanneer eene curateele door eenen bloedverwant, den echtgenoot of het openbaar ministerie gevraagd wordt, handelt artikel 445 van het geval dat iemand wegens zwakheid van vermogens zijne ondercurateelestelling zelf verzoekt.

Het hierboven aangemerkte geldt ook ten aanzien van dit geval, met dien verstande evenwel:

- 1°. dat vóór de ondervraging van hem die onder curateele wenscht geplaatst te worden, behalve de bloedverwanten of aangehuwden, ook nog gehoord moet worden de echtgenoot des verzoekers, zoo deze zich in Nederlandsch-Indië bevindt, en
- 2°. dat de bij het laatste lid van artikel 439 bedoelde beteekening niet te pas komt. Evenals in alle andere gevallen, heeft ook hier het verhoor of de behoorlijke oproeping van bloedverwanten of aangehuwden plaats, en kan dit verhoor of die oproeping, naar aanleiding van artikel 333, in het aldaar bedoelde geval, aan een hoofd van plaatselijk bestuur worden opgedragen.

Artikel 457. Bij het Reglement op de rechterlijke organisatie en het beleid der justitie in Nederlandsch-Indië (artikel 134 en volgende) wordt aan de raden der justitie de bevoegdheid gegeven, om, daartoe aangezocht, de personen die wegens krankzinnigheid, of een doorgaand slecht en buitensporig gedrag, ongeschikt zijn om aan zich zelven overgelaten te blijven, of voor de veiligheid van anderen gevaarlijk zijn, na behoorlijk onderzoek, doch buiten vorm van proces, in daartoe bestemde gestichten, ziekenhuizen of andere geschikte plaatsen, in verzekerde bewaring te doen stellen en hen daarin te doen houden, zoolang die toestand van zinneloosheid duurt, of door die personen geene erkennbare teekenen van beterschap worden gegeven.

Op den aldus gelegden grondslag voortbouwende, heeft de wetgever bij artikel 457 het volgende bepaald: „Ingeval van dringende noodzakelijkheid, zijn de hoofden van plaatselijk bestuur bevoegd, om de in het vorige artikel bedoelde personen” (dezelfde welke in het aangehaalde artikel van het organiek reglement zijn aangeduid) „voorloopig, onder nadere goedkeuring van den Raad van Justitie, in verzekerde bewaring te doen nemen.

„Zij zijn verplicht om hierin met de meeste omzichtigheid te werk te gaan, en naderlijk binnen vier dagen of ingeval de zetel van den betrokken Raad van Justitie op een ander eiland gevestigd is, bij de eerste scheepsgelegenheid, met opzending der stukken, van de voorloopige aanhouding kennis te geven aan den bevoegden officier van justitie, die, dadelijk na de ontvangst der stukken, dezelve met zijn requisitoir aan den Raad moet indienen.

„Wanneer de Raad van Justitie geene termen vindt, om de aanhouding te bekrachtigen, zal de invrijheidstelling bij het vonnis worden gelast.

„Dit vonnis zal door het betrokken hoofd van plaatselijk bestuur, terstond na de ontvangst, worden ten uitvoer gelegd, waarvan kennis moet worden gegeven aan den Officier van Justitie, in voege als in het tweede lid van dit artikel is voorgeschreven.”

Met opzicht tot dit onderwerp valt het volgende aan te merken.

Ofschoon de wet daaromtrent niets bepaalds voorschrijft, ligt het evenwel wellicht in hare bedoeling, dat door het hoofd van het plaatselijk bestuur, wanneer hij overgaat tot het gebruik maken van de hem, in het belang van orde en veiligheid, bij artikel 457 toegekende macht, een bevelschrift opmake, daarin de persoon, tegen wien de maatregel genomen wordt, door de opgave van diens naam, voornaam, ouderdom, beroep en woonplaats, nauwkeurig wordt aangewezen, met vermelding wijders van de omstandigheden welke het nemen van dien maatregel dringend noodzakelijk maken, en met aanduiding van het gesticht, het ziekenhuis, of zoodanig ander verblijf als tot bewaarplaats van den aan te houden persoon zal strekken.

Het komt mij voor, dat het oorspronkelijk bevelschrift bij het archief moet worden nedergelegd, en dat een geauthentiseerd afschrift van hetzelfde behoort gevoegd worden bij de, ingevolge het 2e lid van artikel 457, op te zenden stukken. Tot die stukken behooren wijders de processen-verbaal, de ingenomen verhooren en de overige bescheiden, waaruit van den toestand en de gedragingen des aangehoudenen blijkt.

Dat daarbij, in geval van krankzinnigheid, zoo mogelijk een geneeskundig verslag moet worden overgelegd, volgt uit den aard der zaak.

Artikel 457. Bij het Reglement op de rechterlijke organisatie en het beleid der justitie in Nederlandsch-Indië (artikel 134 en volgende) wordt aan de raden der justitie de bevoegdheid gegeven, om, daartoe aangezocht, de personen die wegens krankzinnigheid, of een doorgaand slecht en buitensporig gedrag, ongeschikt zijn om aan zich zelven overgelaten te blijven, of voor de veiligheid van anderen gevaarlijk zijn, na behoorlijk onderzoek, doch buiten vorm van proces, in daartoe bestemde gestichten, ziekenhuizen of andere geschikte plaatsen, in verzekerde bewaring te doen stellen en hen daarin te doen houden, zoolang die toestand van zinneloosheid duurt, of door die personen geene erkennbare teekenen van beterschap worden gegeven.

Op den aldus gelegden grondslag voortbouwende, heeft de wetgever bij artikel 457 het volgende bepaald: „Ingeval van dringende noodzakelijkheid, zijn de hoofden van plaatselijk bestuur bevoegd, om de in het vorige artikel bedoelde personen” (dezelfde welke in het aangehaalde artikel van het organiek reglement zijn aangeduid) „voorloopig, onder nadere goedkeuring van den Raad van Justitie, in verzekerde bewaring te doen nemen.

„Zij zijn verplicht om hierin met de meeste omzichtigheid te werk te gaan, en naderlijk binnen vier dagen of ingeval de zetel van den betrokken Raad van Justitie op een ander eiland gevestigd is, bij de eerste scheepsgelegenheid, met opzending der stukken, van de voorloopige aanhouding kennis te geven aan den bevoegden officier van justitie, die, dadelijk na de ontvangst der stukken, dezelve met zijn requisitoir aan den Raad moet indienen.

„Wanneer de Raad van Justitie geene termen vindt, om de aanhouding te bekrachtigen, zal de invrijheidstelling bij het vonnis worden gelast.

„Dit vonnis zal door het betrokken hoofd van plaatselijk bestuur, terstond na de ontvangst, worden ten uitvoer gelegd, waarvan kennis moet worden gegeven aan den Officier van Justitie, in voege als in het tweede lid van dit artikel is voorgeschreven.”

Met opzicht tot dit onderwerp valt het volgende aan te merken.

Ofschoon de wet daaromtrent niets bepaalds voorschrijft, ligt het evenwel wellicht in hare bedoeling, dat door het hoofd van het plaatselijk bestuur, wanneer hij overgaat tot het gebruik maken van de hem, in het belang van orde en veiligheid, bij artikel 457 toegekende macht, een bevelschrift opmake, daarin de persoon, tegen wien de maatregel genomen wordt, door de opgave van diens naam, voornaam, ouderdom, beroep en woonplaats, nauwkeurig wordt aangewezen, met vermelding wijders van de omstandigheden welke het nemen van dien maatregel dringend noodzakelijk maken, en met aanduiding van het gesticht, het ziekenhuis, of zoodanig ander verblijf als tot bewaarplaats van den aan te houden persoon zal strekken.

Het komt mij voor, dat het oorspronkelijk bevelschrift bij het archief moet worden nedergelegd, en dat een geauthentiseerd afschrift van hetzelfde behoort gevoegd worden bij de, ingevolge het 2e lid van artikel 457, op te zenden stukken. Tot die stukken behooren wijders de processen-verbaal, de ingenomen verhooren en de overige bescheiden, waaruit van den toestand en de gedragingen des aangehoudenen blijkt.

Dat daarbij, in geval van krankzinnigheid, zoo mogelijk een geneeskundig verslag moet worden overgelegd, volgt uit den aard der zaak.

Uit de aangehaalde bepaling van het Reglement op de rechterlijke bestuurs- en gerechtelijke procedure, enz., kan worden afgeleid, dat de hoofden van plaatselijk bestuur slechts bevoegd, maar ook verplicht zijn, om, wanneer een op hunnen wegens krankzinnigheid of verregaand wangedrag, in verzekerde bewaring gestelde persoon, in zoover is hersteld, of zoodanig merkbare teekenen van beschaaptheid geeft, dat eene langere afzondering niet meer noodzakelijk is, daar bericht te geven aan den Officier van Justitie bij den Raad van Justitie, overlegging der verklaringen of andere stukken, waardoor de plaats hebbende beterschap gestaafd wordt.

Het is wellicht noodeloos op te merken, dat de in artikel 457 vervatte bepalingen alleen van toepassing zijn op Europeanen en daarmede gelijkgestelde personen.

Omtrent inlanders en daarmede gelijkgestelden, die zich in het hier bedoeld geval bevinden, wordt door de landraden de noodige voorziening genomen krachtens artikel 230 van het Reglement op de inlandsche rechtspleging.

Artikel 1023. Volgens dit artikel hebben personen, aan welke eene erfenis is opgekomen, en die verkiezen mochten de gesteldheid der nalatenschap onderzoeken, ten einde te kunnen beoordeelen of hun belang medebrengt zelve, hetzij zuiver, hetzij onder voorrecht van boedelbeschrijving, te aannemen of wel te verwerpen, het recht om zich te beraden; doch zij moeten van eene verklaring alleggen ter griffie van den Raad van Justitie, binnen wiens rechtsgebied de erfenis is opgevallen; zullende die verklaring in daartoe bestemd register worden ingeschreven.

Op plaatsen die door de zee zijn afgesneden van de dadelijke gemeenschap met den zetel van den Raad van Justitie, kan deze verklaring worden afgelegd bij het hoofd van het plaatselijk bestuur, welke ambtenaar daarvan een teekening zal houden, en bericht inzenden aan den Raad van Justitie, die dan de inschrijving zal doen bewerkstelligen.

Het komt mij regelmatig voor dat de ambtenaar, die zoodanige verklaring ontvangt, daarvan eene behoorlijke akte opmake, en een geauthentiseerd afschrift daarvan overlegge bij het aan den Raad van Justitie in te zenden bericht, terwijl het oorspronkelijk stuk in zijn archief blijft berusten.

Ook aan den belanghebbende behoort, indien hij dit verlangt, een geauthentiseerd afschrift te worden uitgereikt.

Voorts ben ik van gevoelen, dat de ten deze bedoelde verklaring niet noodwendig behoeft te worden afgelegd voor het bestuurshoofd der plaats waar de erfenis is opgevallen, maar dat zij ook kan worden ingenomen door het hoofd van het bestuur der woonplaats van den erfgenaam.

Aan het voorschrift der wet is volkomen voldaan, wanneer slechts de verklaring is ingeschreven ter griffie van den Raad van Justitie, binnen het ressort de erfenis is opgevallen; en het doet, mijns inziens, niets ter zake door welken van de aangeduide ambtenaren de verklaring zij ingenomen ter inschrijving ingezonden.

Dat in de bepaling van het tweede lid van artikel 1023 duidelijk doorkommende bedoeling des wetgevers om de bezwaren, welke uit de plaatselijke gesteldheid van Nederlandsch-Indië ontstaan, zooveel mogelijk uit den weg te ruimen, zoude, geloof ik, bij eene andere uitlegging miskend worden.

Bij artikel 14 der Bepalingen omtrent de invoering van en den overgang

de nieuwe wetgeving is het voorgeschevene bij het tweede lid van artikel 1023 mede van toepassing gemaakt op de akte van afstand, bedoeld in artikel 133, 134, 138 en 153.

tot toelichting hiervan moge het volgende dienen.

an het oogenblik der voltrekking van het huwelijk bestaat van rechtswege eene gemeenschap van goederen tusschen de echtgenooten, voor zooverre voortrent bij huwelijksche voorwaarden geene andere bepalingen gemaakt (artikel 119)

de gemeenschap wordt van rechtswege ontbonden:

door den dood;

door het aangaan van een huwelijk, op verlof van den rechter, na afwezigheid van den echtgenoot;

door echtscheiding;

door scheiding van tafel en bed;

door scheiding van goederen (artikel 126).

de vrouw heeft het voorrecht om van de wettelijke gemeenschap, op welke zij ook ontbonden zij, afstand te doen (artikel 132).

Wanneer zij van dit voorrecht gebruik wil maken, is de vrouw verplicht binnen den tijd van eene maand na de ontbinding der gemeenschap ter griffie van den Raad van Justitie, binnen wiens ressort de laatste gemeene woonplaats der echtgenooten gelegen is, eene akte van afstand uit te brengen, en tevens op verbeurte van het genoemde voorrecht.

Wanneer de wettelijke gemeenschap ontbonden wordt door den dood van den man, begint de termijn van eene maand te loopen van den dag, waarop de vrouw van dat overlijden heeft kennis gedragen (artikel 133).

De bevoegdheid om afstand te doen van de wettelijke gemeenschap gaat over op de erfgenamen der vrouw, wanneer deze binnen den bij het artikel 133 bepaalde termijn overleden is, zonder eene akte van afstand te hebben uitgesproken, met dien verstande echter dat voor hen de termijn van eene maand te loopen van den dag waarop de vrouw is overleden, of van dien dag waarop zij van dat overlijden hebben kennis gedragen.

Indien de gemeenschap door den dood van de vrouw is ontbonden, kunnen de erfgenamen van de wettelijke gemeenschap afstand doen, binnen denzelfden tijd en in denzelfden vorm als ten aanzien der vrouw zelve is voorgeschreven (artikel 138).

Het voorrecht om aldus afstand te doen van de wettelijke gemeenschap, is in artikel 153 mede uitgestrekt tot de gemeenschap, welke bij huwelijksche voorwaarden, hoedanig en op welke wijze dan ook, is bedongen.

Wettelijk reeds is aangemerkt, zoude de akte van afstand, volgens het bepaalde in het Burgerlijk Wetboek (artikel 133), in allen gevalle binnen eene maand na het worden uitgebracht, ter griffie van den Raad van Justitie binnen wiens rechtsgebied de laatste gemeene woonplaats der echtgenooten is gelegen; doch het is de voldoening aan dit voorschrift niet wel mogelijk is voor de bewoners van plaatsen welke door de zee zijn afgesneden van de dadelijke gemeenschap. Het den zetel van den Raad van Justitie, is bij het aangehaalde artikel der wetgeving op de invoering van en den overgang tot de nieuwe wetgeving, is gesteld dat van het doen van den afstand, in de hiervoren omschreven gevallen, op die plaatsen eene verklaring zal kunnen worden afgelegd, op gelijke

wijze als dit bij artikel 1023 voor de aldaar bedoelde verklaring is voorschreven.

Hetgeen hierboven bij de behandeling van laatstgemeld artikel met opzigt tot bestuurshoofden is opgemerkt, is ook ten deze toepasselijk, mits men gezegde omtrent de plaats, waar de erfenis is opengevallen, overbrengt op laatste gemeene woonplaats der echtgenooten.

Artikel 1028. De bemoeiing, aan het hoofd van het plaatselijk bestuur dit artikel opgedragen, is, aangezien die ambtenaar hier geheel in de plaats van den rechter treedt, veel belangrijker dan die, welke voor hem uit het boven behandelde artikel 1023 voortvloeit.

Artikel 1028 brengt mede;

- 1°. dat op plaatsen die door de zee zijn afgesneden van de dadelijke gemeenschap met den zetel van den Raad van Justitie, het hoofd van het plaatselijk bestuur de bevoegdheid heeft, om, op verzoek van de belanghebbenden bij eene nalatenschap, over welks aanvaarding, hetzij zuiver, hetzij voorrecht van boedelbeschrijving, de erfgenaam zich beraadt, als zoodanige maatregelen voor te schrijven, welke hij mocht noodig achten, zoowel behoud van de goederen der nalatenschap, als van de belangen van de erfgenamen;
- 2°. dat op de bedoelde plaatsen, door het hoofd van bestuur, aan den erfgenaam die zich beraadt, op diens daartoe strekkend verzoek, verlof kan worden gegeven om, op de wijze bij dat verlof te bepalen, al zoodanige voorwerpen te verkoopen, welke niet behoeven of niet kunnen worden bewaard, en gaders om al zulke daden te verrichten, die geen uitstel dulden.

Met opzigt tot het eerste punt valt aan te merken, dat de beoordeeling noodzakelijkheid van de verlangde maatregelen, geheel aan het hoofd van plaatselijk bestuur is overgelaten.

De te nemen maatregelen kunnen verschillend zijn, naarmate van de verschillende omstandigheden, en eene opsomming derzelve is dus niet wettelijk. Dat het doen plaats hebben van verzegeling daartoe gebracht kan worden, schijnt niet twijfelachtig.

Ten aanzien van het tweede punt merk ik aan:

vooreerst, dat geen verlof behoort verleend te worden tot den verkoop van goederen, die zonder bezwaar of nadeel bewaard kunnen worden;

ten tweede, dat de wijze van verkoop in geen geval in strijd mag zijn met de wettelijke verordeningen betreffende het vendudepartement; en

ten derde, dat de erfgenaam die zich beraadt, krachtens het tweede lid van artikel 1025, verplicht is, om als een goed huisvader voor het behoud der goederen van de nalatenschap te zorgen, en dat hij dus geen verlof noodig heeft tot het verrichten van handelingen welke dat behoud ten doel hebben.

De beschikkingen welke door de hoofden van plaatselijk bestuur, krachtens artikel 1028, genomen worden, behooren met de ingediende verzoekschriften bij het archief te worden nedergelegd; aan de belanghebbenden worden daarvan, op hun verzoek, geauthentiseerde afschriften uitgereikt.

Tot het nemen dier beschikkingen houd ik alleen dien ambtenaar bevoegd binnen wiens kring van bestuur de erfenis is opengevallen.

Artikel 1078. Nadat bij artikel 1077 de wijze is voorgeschreven, waarop de waardeering van de op het tijdstip der boedelscheiding in eenen boedel aanwezige goederen moet geschieden, regelt artikel 1078 de benoeming en beëdiging

deskundigen, aan welke die waardeering wordt opgedragen, en het is ten ziele van deze laatste, de beëdiging namelijk, dat de bemoeiing van het hoofd des plaatselijken bestuurs wordt vereischt.

Het aangemerkte onder artikel 390 aangaande het formulier van den eed, de van de beëdiging op te maken akte, is ook hier van toepassing.

Artikel 1852. Het daarin vervatte voorschrift dat de hoofden van plaatselijk bestuur, als zoodanig handelende, geene dading mogen treffen dan met inachtneming der formaliteiten, voorgeschreven bij de wetten die hen betreffen, verhoft geene toelichting.

Artikel 1944. In den regel wordt de gerechtelijke eed afgelegd voor den rechter, die kennis neemt van het rechtsgeding, waarin die eed door de eene partij aan de andere is opgedragen, of door den rechter ambtshalve aan eene partij is opgelegd.

Van dezen regel wordt echter afgeweken, wanneer een wettig beletsel het te beëdigigen partij onmogelijk maakt voor de rechtbank te verschijnen.

Indien in dat geval de woning of het verblijf van hem die den eed moet afleggen, in de nabijheid van den zetel van het betrokken rechterlijk college gelegen is, wordt de eed door een der leden van dat college afgenomen. Wanneer echter die woning of dat verblijf te ver verwijderd is, of buiten het rechtsgebied der rechtbank ligt, kan deze het afnemen van den eed opdragen aan het hoofd van het bestuur der woonplaats of van het verblijf desgenen, die de eedsaflegging verplicht is.

Ofschoon bij artikel 1944, hetwelk de bovenstaande bepaling behelst, niets afrent de verdere bemoeiingen van het bestuurshoofd is voorgeschreven, volgt toch uit den aard der zaak dat deze ambtenaar van zijn wedervaren behoorlijk gebruik moet opmaken, en dat dit stuk door hem moet worden opgezonden aan het rechterlijk college, hetwelk hem de eedsafneming heeft opgedragen.

Met betrekking tot dit onderwerp valt nog op te merken, dat, volgens het laatste lid van artikel 1945, de eed niet mag worden afgenomen dan in tegenwoordigheid der wederpartij, of deze daartoe behoorlijk zijnde oproepen.

Dit voorschrift is algemeen, en geldt dus ook ten aanzien van de eedsaflegging voor het hoofd van plaatselijk bestuur.

De zaak behoort, mijns inziens, op de navolgende wijze behandeld te worden. Onder overlegging van het vonnis, krachtens hetwelk de eedsaflegging moet plaats hebben, dient de meest gereede partij aan het betrokken hoofd van plaatselijk bestuur een verzoekschrift in, ten einde door dien ambtenaar de dag, het uur en de plaats bepaald worde, waarop de eed zal worden afgenomen.

Het hoofd van het plaatselijk bestuur beschikt op dat verzoekschrift, daarbij houdende op den afstand, waarop de woonplaatsen der partijen van de zijne verwijderd zijn.

Indien het verzoekschrift is ingediend door hem, die den eed moet afleggen, dat deze de daarop gegeven beschikking aan zijne wederpartij beteekenen, en oproeping om, op tijd en plaats bij die beschikking bepaald, bij de alsdan doene eedsaflegging tegenwoordig te zijn.

In het tegenovergesteld geval geschiedt de beteekening door de wederpartij in hem die den eed moet afleggen, met oproeping om ter bestemde tijd en plaats te verschijnen tot aflegging van den eed.

Wanneer beide partijen ten dage dienende tegenwoordig zijn, wordt dadelijk overgegaan tot het afnemen van den eed.

Indien ten dage dienende de opgeroepene partij niet verschenen is, onderzoekt het hoofd van het plaatselijk bestuur of de oproeping behoorlijk heeft plaats gehad.

Is dit niet het geval, dan bepaalt hij eenen nieuwen dag, tegen welken alsdan eene nieuwe oproeping zal behooren plaats te hebben.

Is de oproeping behoorlijk geschied, dan wordt, indien de niet opgekomen degene is die den eed moest afleggen, van diens niet-verschijning proces-verbaal opgemaakt, zonder meer; in het tegenovergestelde geval wordt tot de eedneming overgegaan en in het deswege op te maken verbaal melding gemaakt van de niet-verschijning der daartoe behoorlijk opgeroepene wederpartij.

In beide gevallen wordt met het proces-verbaal gehandeld, invoege als hierboven is vermeld.

Artikel 1944. Dit artikel, hetwelk bepaalt dat de hoofden van plaatselijk bestuur, als zoodanig handelende, aan dezelfde verjaringen onderworpen zijn als bijzondere personen, en daarvan op gelijke wijze gebruik kunnen maken vereischt geene toelichting.

Wetboek van Koophandel.

Artikel 13. In den loop van een rechtsgeding kan de rechter, op verzoek van eene der partijen, of zelfs van ambtswege, de openlegging der koopmansboeken bevelen, ten einde daarvan inzage of een uittreksel te doen nemen, voor zooveel het punt van geschil betreft.

Ingeval die boeken zich bevinden op eene andere plaats dan die waar de rechter, voor welken de zaak hangt, gevestigd is, staat het hem vrij aan den plaatselijken rechter, of, bij ontstentenis van dezen, aan het hoofd van het plaatselijk bestuur op te dragen, om van die boeken inzage te nemen, en van zijne bevinding een verbaal op te maken en over te zenden.

Het hoofd van het plaatselijk bestuur kan zich, in geval van zoodanige opdracht, door een ander Europeesch ambtenaar doen vervangen.

Bij bevolen overlegging of inzage van boeken of aantekeningen, gehouden door inlandsehe of als zoodanig aangemerkte kooplieden, kan van den bijstand van deskundigen worden gebruik gemaakt, ter bekoming der noodige ophelderingen omtrent den aard en den inhoud van de boeken of aantekeningen.

Ten aanzien van de voorschriften welke den inhoud uitmaken der vier eerste leden van artikel 13, valt, voor zoover dezelve betrekking hebben tot de hoofden van plaatselijk bestuur, het volgende op te merken.

De vervanging, waarvan in het derde lid gesproken wordt, schijnt niet wel anders te kunnen plaats hebben, dan krachtens eene schriftelijke akte waarbij de door den rechter bevolene verrichting door het bestuurshoofd aan eenen bepaaldelijk daarbij aan te wijzen Europeeschen beambte wordt opgedragen, terwijl het al verder regelmatig voorkomt dat een afschrift dier akte gevoegd worde bij het door den alzoo gedelegeerden beambte op te maken verbaal.

De verzending blijft aan het hoofd des bestuurs zelf opgedragen.

Het lijdt geenen twijfel, dat de bijstand van deskundigen evenzeer door de hoofden van plaatselijk bestuur en de hen vervangende ambtenaren, als door den rechter kan gebruikt worden.

Ingeval van weigering om aan het rechterlijk bevel tot openlegging der boe-

en gevolg te geven, behoort daarvan een verbaal opgemaakt en aan den rechter overgezonden te worden.

Artikel 94. Dit artikel behelst voorzieningen hoofdzakelijk in het belang van voerlieden en schippers, die de rivieren en binnenwateren bevaren.

Wanneer namelijk, op grond dat dezelve beschadigd of verminderd zijn, de aannemering geweigerd wordt van koopmanschappen of goederen die door voerlieden of de vorenbedoelde schippers ter plaatse hunner bestemming zijn aangebracht, of wanneer daarover geschil ontstaat, worden op die plaatsen waar een raad van justitie gevestigd is, door het hoofd van het plaatselijk bestuur, op een eenvoudig verzoekschrift, waarop de medepartij, zoo zij zich daar ter plaatse bevindt, zal worden gehoord, deskundigen benoemd en beëdigd om den staat der goederen op te nemen, en een bericht of certificaat op te maken omtrent den toestand waarin deze zich bevinden; terwijl al verder door dien ambtenaar kan bevolen worden, dat de goederen in eene behoorlijke bewaarplaats zullen worden opgeslagen, ter verzekering van het aan den voerman of den schipper toekomende wegens vrachtlloon en onkosten.

Zelfs kan die ambtenaar, op gelijke wijze als hierboven is aangegeven, (dat is, op een eenvoudig verzoekschrift, waarop de wederpartij, zoo deze zich daar ter plaatse bevindt, zal worden gehoord) machtiging verleenen tot den openbaren verkoop van aan bederf onderhevige waren, of van zoodanig geëelte der goederen, als tot voldoening van vrachtlloon en kosten vereischt wordt.

Ofschoon, gelijk reeds door mij is aangemerkt, de wetgever hier meer bepaaldelijk de belangen der voerlieden en schippers voor oogen hebbe gehad, komt het mij nochtans voor, dat de opnemings van den staat der koopmanschappen of goederen, en de verkoop van aan bederf onderhevige waren, in het bij artikel 94 voorziene geval, ook op het verzoek van andere belanghebbenden kunnen bevolen worden, want deze worden door de bepaling der wet niet uitgesloten, en de billijkheid brengt mede dat hunne rechten evenzeer als die der schippers en voerlieden verzekerd worden.

Het bericht van de deskundigen moet, mijns oordeels, ter secretarie van het hoofd van het plaatselijk bestuur, bij het archief worden nedergelegd, terwijl aan de belanghebbenden geauthentiseerde afschriften van hetzelfde behooren te worden uitgereikt.

Artikel 182. Krachtens dit artikel is de President van den Raad van Justitie, en in de residentieën binnen welke een zoodanig college niet gevestigd is, het hoofd van het plaatselijk bestuur gehouden om het register te nummeren en te waarmerken, hetwelk de deurwaarders, insgelijks krachtens dit artikel, verplicht zijn aan te houden ter inschrijving der door hen gedane protesten bij non-acceptatie of non-betaling van wisselbrieven.

Wat het hoofd van het plaatselijk bestuur betreft, deze kan eenen anderen Europeeschen ambtenaar met de onderwerpelijke bemoeiing belasten.

Artikel 347. Dit artikel luidt:

„De schipper, alvorens tot eene zeereis lading in te nemen, is, ten verzoeken van ieder belanghebbende, gehouden, op diens kosten, zijn schip door deskundige, beëdigde personen, daartoe aangesteld, of door den Raad van Justitie, en, zoo deze ter plaatse van de ligging des schips niet is gevestigd, door het hoofd van het plaatselijk bestuur te benoemen, te laten nazien, of

„hetzelve van al het noodige is voorzien, en in staat geoordeeld wordt de reis te kunnen ondernemen.”

Hierbij merk ik aan:

- 1°. dat het hoofd van het plaatselijk bestuur hetwelk de deskundigen benoemt die tevens moet beëdigen; en
- 2°. dat de deskundigen, gelijk dit ten deze bepaaldelijk blijkt uit het tweede lid van artikel 479, een schriftelijk verslag behooren op te maken van hunne bevinding.

Het bij artikel 94 aangeteekende omtrent het nederleggen van het bericht der deskundigen bij het archief, en het uitreiken van afschriften aan de belanghebbenden, geldt ook met opzicht tot dit artikel.

Artikel 550, 551, 553, 554, 555, 556, 557. Schepen welke op de *buitengronden* stranden of breken, en goederen die *in zee of op de buitengronden* opgevischt worden, mogen door niemand gered worden zonder verlof van den schipper of van dengene die in zijne plaats bevel voert, zoo die daarbij tegenwoordig is.

In dit geval, of ook wanneer de eigenaar der lading of de geconsigneerde aanwezig is, moeten de voormelde schepen en goederen aan de beschikking van deze worden overgelaten, en door de bergers dadelijk en tegen genoegzame zekerheid voor hunne bergloonen, worden overgegeven (artikel 546 en 547).

Indien schepen of goederen *in zee of op de buitengronden* gered, geborgen of opgevischt worden, zonder dat de schipper of ander bevelhebber, de eigenaar der lading of de geconsigneerde op de plaats aanwezig of bij de bergers bekend zijn, moeten de geredde, geborgene en opgevischte voorwerpen zoodra mogelijk naar de naastbijgelegene plaats overgebracht en aldaar gesteld worden in handen van zoodanig ambtenaar als door den Gouverneur-Generaal met het beheer van strandgoederen belast is, of, indien zoodanig persoon daar niet aanwezig is, in handen van een beambte, daartoe door het hoofd van het plaatselijk bestuur aan te wijzen; alles volgens het bepaalde bij art. 550.

Wanneer de schipbreuk of het opvisschen van goederen aan *vaste stranden* plaats heeft, moet, volgens artikel 551, indien noch de schipper of ander bevelhebber, noch de eigenaar der lading of de geconsigneerde aanwezig is, of geen dier personen daaromtrent beschikkingen gemaakt heeft, de redding en berging geschieden door of ten overstaan van den hiervoren bedoelden, door den Gouverneur-Generaal aan te stellen, of bij gebreke van dien door het hoofd van het plaatselijk bestuur aan te wijzen beambte. Hetzelfde heeft ook plaats niettegenstaande de aanwezigheid der bovenvermelde personen of van een hunner, zoodra, hetzij door vermenging der goederen, of door eenige andere oorzaak, niet stellig blijkt, aan wien de geborgen of opgevischte goederen toebehooren, of wanneer deswege verschil bestaat.

Uit de artikelen 550 en 551 vloeit dus voor de hoofden van plaatselijk bestuur de verplichting voort, om, tenzij door den Gouverneur-Generaal daarin zij voorzien, op de verschillende standplaatsen beambten aan te wijzen, welke in voorkomende gevallen het beheer van gestrande, geredde of opgevischte goederen zullen moeten op zich nemen.

Dat die aanwijzing of aanstelling bij schriftelijke akte behoort te geschieden, behoeft nauwelijks herinnerd te worden.

In de artikelen 554, 555, 556 en 557 zijn de bemoeiingen van de hoofden van plaatselijk bestuur ten aanzien van de oproeping van rechthebbenden en de

afte aan deze van de geborgen goederen, alsmede met betrekking tot den aankoop van niet gereclameerde goederen, zoo duidelijk omschreven, dat het onnoodig voorkomt dienaangaande in bijzonderheden te treden, en zulks minder daar dit onderwerp door een eerlang uit te vaardigen Reglement op het beheer der strandgoederen in Nederlandsch-Indië, (hetwelk waarschijnlijk de vaststelling zal behelzen van het in artikel 552 vermelde loon) nog verder in deszelfs bijzonderheden zal geregeld worden.

Art. 564. Dit artikel luidt:

„De begrooting der hulp- en bergloonen geschiedt door het hoofd van het plaatselijk bestuur, behoudens de nadere beslissing van den Gouverneur-Generaal, wanneer de belanghebbenden zich bij de aldus gedane begrooting be-
waard achten.”

Bij de opvolging van deze bepaling dient het hoofd van het plaatselijk bestuur zich, wat de bedoelde begrooting betreft, te regelen naar de voorschriften vervat in artikel 561, 562 en 563, als gevende deze zoowel de gevallen op waarin hulploon of bergloon wordt toegestaan, als de omstandigheden, welke bij de begrooting van het toe te stane loon in aanmerking moeten worden genomen. Met betrekking tot het onderwerpelijke artikel 564 zijn, ter gelegenheid van het gedaan verzoek om begrooting van hulp- en bergloonen, door een der hoofden van plaatselijk bestuur, de twee volgende vragen geopperd:

1. welke plaatselijke autoriteit wordt bedoeld bij artikel 564 van het Wetboek van Koophandel?

2. is het de bedoeling van dat wetsartikel, dat begrootingen van hulp- en bergloonen door de plaatselijke autoriteit zullen worden opgemaakt ook dan wanneer 's Gouvernements belang daarbij niet is betrokken?

Mijne beschouwingen dienaangaande komen kortelijk hierop neder.

De Nederlandsche wet (zie artikel 563 en 564 van het Nederlandsch Wetboek van Koophandel) bepaalt, dat de begrooting der hulp- en bergloonen door deskundigen, en, in geval van verschil, door den bevoegden rechter moet geschieden.

De Indische wetgever is hiervan afgeweken door het werk der begrooting op te dragen aan de hoofden van plaatselijk bestuur behoudens de nadere beslissing van den Gouverneur-Generaal, ingeval de belanghebbenden zich bij de genomen beslissing bezwaard achten.

De reden waarom de Indische wetgever de begrooting nimmer door den rechter, maar steeds door de plaatselijke autoriteit wil gedaan hebben, is vermoedelijk gelegen in de natuurlijke gesteldheid dezer gewesten en de groote uitgestrektheid van het rechtsgebied der Raden van Justitie, welke medebrennen dat het inroepen der tussekomenst van eenen wellicht op verren afstand, zelfs op een geheel ander eiland, gevestigden rechter, voor de belanghebbenden in menig geval allerbezwaarlijkst zoude zijn.

Dit, zoo zijnde, moet daaruit volgen, dat bij artikel 564 bedoeld wordt het hoofd van plaatselijk bestuur onder wiens administratief gebied, het uit den nood geredde schip het eerst is binnengebracht, of de goederen geborgen zijn. Voor de opvatting, dat de begrooting, slechts dan door de hoofden van plaatselijk bestuur zoude behooren te geschieden, wanneer 's Gouvernements belang daarbij betrokken zijn, bestaat geenerlei grond.

De hoofden van plaatselijk bestuur zijn de eenige door de wet tot het be-

grooten der hulp- en bergloonen bevoegd verklaarde autoriteiten, en hiermee vloeit noodwendig voort, dat die ambtenaren deze bemoeiing evenzeer moeten uitstrekken tot de gevallen waarin het alleen de belangen van bijzondere personen, als tot die waarin het de belangen der Regeering geldt, daar anders de wetgever verzuimd zoude hebben in de eerstbedoelde gevallen, die juist het menigvuldigst voorkomen, te voorzien; hoedanig verzuim niet verondersteld mag worden.

Het is hier plaats om op te merken dat artikel 564, hoezeer zulks bij een oppervlakkige beschouwing het geval schijnt te zijn, geenszins in tegenspraak is met artikel 556, 2e lid, en artikel 567, waarbij de beslissing van geschillen over hulp- en bergloon aan den rechter is opgedragen.

De zaak komt, mijns inziens, eenvoudig hierop neder, dat, terwijl de rechter kennis neemt van de geschillen over het al of niet verschuldigd zijn van hulp- of bergloon, het bedrag van dat loon door het administratief gezag moet worden vastgesteld. Met andere woorden: de rechter beoordeelt of er loon verschuldigd is en te wiens laste het moet gebracht worden; het betrokken hooger van plaatselijk bestuur bepaalt de hoegrootheid van hetzelfde ¹⁾.

Artikel 571. „Alle bodemerijen, binnen Nederlandsch-Indië aangegaan op schepen [aldaar uitgerust, moeten binnen twintig dagen na derzelver onderteekening, worden ingeschreven ter griffie van den Raad van Justitie tot welk rechtsgebied de plaats der uitrusting behoort, wanneer die plaats en de zee van den Raad van Justitie op hetzelfde eiland gelegen zijn. Zoo dit niet het geval is, geschiedt de inschrijving op het kantoor der residentie tot welk plaats der uitrusting behoort.

„Indien de bodemerij binnen Nederlandsch-Indië is aangegaan op een schip, hetwelk aldaar niet is uitgerust, geschiedt de inschrijving binnen denzelfden tijd, ter griffie van den Raad van Justitie, wanneer die raad gevestigd is op het eiland alwaar de akte is opgemaakt, of op het residentiekantoor, indien de overeenkomst is gesloten in eene residentie op een ander eiland gelegen.

„De griffier van den Raad van Justitie, of de secretaris der residentie, te aan den voet der ingeschreven overeenkomst van bodemerij, de dagteekening en het nummer der inschrijving vermelden, en die vermelding onderteekenen.

Deze bepalingen welke den inhoud uitmaken van artikel 571, en wier werking zich, uit den aard der zaak, meer bijzonder tot de aan zee gelegen plaatsen, schijnen weinig toelichting te behoeven.

De residenten behooren toe te zien, dat de voor de inschrijving der bodemerijen bestemde registers worden aangelegd. De inschrijvingen zelve geschieden, blijkens het tweede lid van artikel 571, door de secretarissen.

Artikel 750. Elk koopman die ophoudt te betalen, is verplicht, hetzij persoon, hetzij bij eenen bijzonderen daartoe bij authentieke akte gevolmachtigde, hiervan aangifte te doen.

Deze aangifte geschiedt in den regel ter griffie van den Raad van Justitie.

Op de eilanden in de bezittingen buiten Java en Madoera, waarop geen Raad van Justitie is gevestigd, wordt aangifte gedaan bij den hoogsten plaatselijken gezaghebber, die een door hem geauthentiseerd afschrift van het

¹⁾ Zie hierbij Bb. no. 632.

re op te maken proces-verbaal, met de eerste scheepsgelegenheid moet worden aan den Raad van Justitie tot wiens rechtsgebied het eiland behoort. Wanneer de woonplaats van den koopman of het gemeenschappelijke kantoor gevestigd is, binnen tien palen van den zetel van den hoogsten plaatsvergezaghebber, moet de aangifte geschieden binnen drie dagen nadat men is opgehouden te betalen; voor elke tien palen afstands wordt die termijn één dag verlengd.

Wanneer de aangifte eene vennootschap onder eene firma geldt, moet zij de naam en de woonplaats inhouden van elk der hoofdelijk voor het geheel verbonden vennoten.

Tot recht verstand van dit laatste zij hier aangemerkt, dat in eene vennootschap onder eene firma, elk der vennoten hoofdelijk voor het geheel aansprakelijk is; dat evenwel zoodanige vennootschap tevens kan zijn eene vennootschap bij wijze van geldschieting, of *en commandite*, ten aanzien van de geldschieters; dat deze laatsten, behoudens de uitzondering vermeld in artikel 751, niet verder in de schade der firma behoeven te dragen dan ten beloope van hetgeen zij in de vennootschap hebben ingebracht of moeten inbrengen, en dus niet, tenware zij in de bedoelde uitzondering mochten vallen, hoofdelijk voor het geheel verbonden zijn. (Men zie artikel 16 en volgende).

Artikel 751. De faillietverklaring kan plaats hebben:

- op de eigen aangifte van den koopman;
- ten verzoeken van schuldeischers; en eindelijk
- op requisitoir van het openbaar ministerie.

Ten aanzien van het tweede geval bepaalt het onderwerpelijk artikel, dat de Raad van Justitie alvorens op het verzoekschrift van de schuldeischers te beschikken, bevoegd is den schuldenaar te hooren of te doen oproepen.

Wanneer echter de schuldenaar, in de bezittingen buiten Java en Madoera, op een ander eiland woont dan waar de Raad van Justitie gevestigd is, kan de rechter tot het verhooren van den schuldenaar delegeren het hoofd van het plaatselijk bestuur, hetwelk dien last op een ander Europeesch ambtenaar kan overdragen.

De oproeping van den schuldenaar geschiedt door middel van eenen brief.

Van het gehouden verhoor wordt een behoorlijk proces-verbaal opgemaakt, hetwelk bij de eerste scheepsgelegenheid door het hoofd van het plaatselijk bestuur aan den Raad van Justitie, op wiens last de verplichting heeft plaats gehad, moet worden opgezonden.

Het vorenstaande, voor zoover het de bemoeiingen van de hoofden van het plaatselijk bestuur betreft, is ook toepasselijk op het verhoor van den schuldenaar, ingeval diens faillietverklaring, overeenkomstig het bepaalde in artikel 753, door het openbaar ministerie wordt gevorderd.

De Staatsraad, belast met eene zending naar Nederlandsch-Indië
(w. g.) H. L. WICHERS.

o. 380. SUIKERCULTUUR. — *Vrije en gedwongen. — Vermaling van het riet.*

B. 8 September 1855 no. 2 en 15 October 1856 no. 46. Vervallen door St. 1870 no. 117 en Bb. no. 2626.